

ეროვნულ ანგარიშთა სისტემის ახალი მეთოდოლოგია და დანერგვის თავისებურებანი

გოგიტა თოდრაძე

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის
(საქსტატი) აღმასხუდებელი დირექტორი
gtodradze@gmail.com

ეროვნულ ანგარიშთა სისტემა (ეას) და მასში გაეხითიანებული მაჩვენებლები ეკონომიკური ანალიზის, მოდელირებისა და პროგნოზირების ფართო შესაძლებლობას იძლევა. მისი მეთოდოლოგიური საფუძველია საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ შექმნილი სახელმძღვანელო, ხომლის უახლესი ვერსია (SNA 2008) 2008 წელს იქნა შემუშავებული და დღეისათვის 80-მდე ქვეყანაშია დანერგული.

საქართველოში, ისევე როგორც სხვა ქვეყნებში, ეას-ის ახალი მეთოდოლოგიის დანერგვამ ეროვნულ ანგარიშებში მნიშვნელოვანი ცვლილებები განაპირობა, ხაც დაკავშირებულია ახალი სტანდარტის შესაბამისად სხვადასხვა მაკროეკონომიკური მაჩვენებლის გაანგარიშებასა და მონაცემთა წყაროს ახლებით გაუმჯობესებასთან.

ახალი მეთოდოლოგიის დანერგვამ დღის წესრიგში დააყენა ასევე წინა ისტორიული მწკვირვების გადაანგარიშების საკითხი, ხათა უზრუნველყოფილიყო ახად და წინა პერიოდის მონაცემთა შორის სხული შესაბამისობა.

ახად სტანდარტზე გადასვლის შედეგად, საქართველოში 2018 წლის მშპ-ს დონე, წინა მეთოდოლოგიით გაანგარიშებულ მონაცემთან შედარებით, 8.6%-ით გაიზარდა. ასევე, 376 დოლარით გაიზარდა მშპ-ს მოცულობა მოსახლეობის ერთ სუდზე და 4722 დოლარი შეადგინა. უმნიშვნელო ცვლილება განიცადა მშპ-ს ჰეაღური ზღვის მაჩვენებლებმა, თუმცა ახალი სტანდარტის დანერგვამ ახლებითი გავლენა მოახდინა მშპ-ს დახობივ სტრუქტურაზე.

საკვანძო სიგყვები: ეროვნული ანგარიშები, ეროვნულ ანგარიშთა სისტემა, მთლიანი შიდა პროდუქტი, დაუკვირებადი ეკონომიკა.

შესავალი

ეროვნულ ანგარიშთა სისტემა (ეას) წარმოადგენს ინტეგრირებული მაკროეკონომიკური ანგარიშებისა და ბალანსების ერთობლიობას, რომელიც ეფუძნება საერთაშორისო დონეზე შეთანხმებულ ცნებებს, კლასიფიკაციებს და აღრიცხვის ზოგად წესებს. ეას-ში გაერთიანებული ანგარიშები რამდენიმე კატეგორიად არის კლასიფიცირებული, რომლის თითოეული ჯგუფი შედგება მაჩვენებელთა განსაზღვრული წრისგან და იძლევა ეკონომიკაში მიმდინარე მოვლენებისა და პროცესების ეკონომიკური ანალიზის, მოდელირებისა და პროგნოზირების უნიკალურ შესაძლებლობას.

ეას-ში ხდება ერთიანი მეთოდოლოგიური პრინციპების საფუძველზე მიღებული აღრიცხვის მონაცემების შეჯამება მთელი ეკონომიკის მასშტაბით, რაც უნიფიცირებულია საგადასახდელო ბალანსისა და დარგთაშორისი ბალანსის მაჩვენებლებთან.

ეროვნულ ანგარიშთან საფუძვლად უდევს ეროვნული შემოსავლის წარმოების, განაწილებისა და მოხმარების პროცესი ეკონომიკური სისტემის ფუნქციონირების განსაზღვრული კანონზომიერებისა და სტრუქტურის ფარგლებში (მინდორაშვილი მ. 2018).

ეას-ის მეთოდოლოგიურ საფუძველს წარმოადგენს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის (გაერო), ევროსტატის, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (სსფ), მსოფლიო ბანკის და ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) მიერ შემუშავებული საერთაშორისო სახელმძღვანელო (System of National Accounts (SNA), 2008), რომლის პრაქტიკაში დანერგვა სხვადასხვა ქვეყნის სტატისტიკის სამსახურებისთვის უმნიშვნელოვანესი პრიორიტეტია, მოითხოვს ხანგრძლივი დროის განმავლობაში მომზადებას და, ამასთან, გარკვეულ სირთულეებთან არის დაკავშირებული.

ეას-ის პირველი საერთაშორისო სტანდარტი შემუშავდა 1953 წელს, ის გადაისინჯა 1968, 1993 და 2008 წლებში. ამასთან, 2008 წელს შემუშავებული მოდელი დღეის მდგომარეობით უახლეს ვერსიას წარმოადგენს.

ეას-ის ახალი მეთოდოლოგია და მისი დანერგვა სხვადასხვა ქვეყანაში

ეას-ის ახალ მეთოდოლოგიაზე გადასვლა ევროკავშირის ქვეყნებმა 2014 წლიდან დაიწყეს. მათ რიგებს, 2015 წლიდან, ასევე შეუერთდა ევროკავშირის არანევრი ქვეყნები - სომხეთი, თურქეთი, უკრაინა და ბელარუსი.

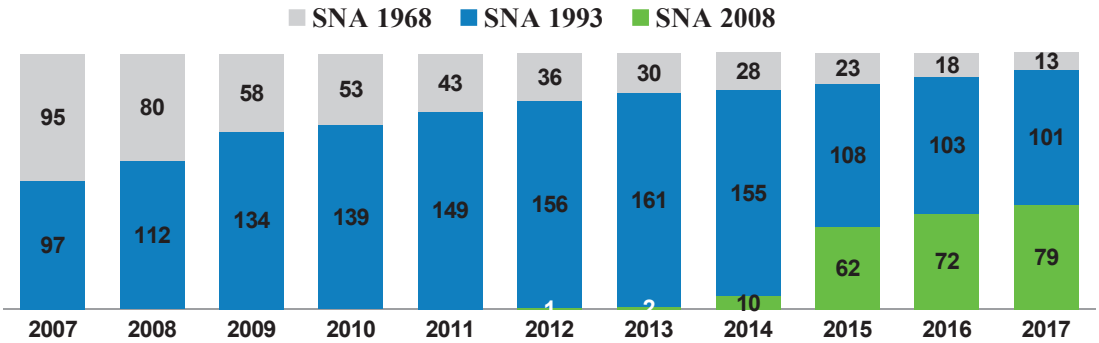
2019 წლის მიწურულს აღნიშნული სისტემა უკვე მსოფლიოს 80-მდე ქვეყანაში იყო დანერგილი, ხოლო ქვეყნების გარკვეული ნაწილი, ისევე როგორც საქართველო, კვლავ ეროვნულ ანგარიშთა სისტემის წინა ვერსიით (SNA 1993) ხელმძღვანელობდა.

ქვემოთ (შემდეგ გვერდზე) გრაფიკზე (1) ნაჩვენებია ეას-ის ახალი სტანდარტის (SNA 2008) დანერგვის ქრონოლოგიური განვითარება ქვეყნების მიხედვით:

მრავალწლიანი მოსამზადებელი სამუშაოების შედეგად, საქსტატმა 2019 წელს ეას-ის ახალი სტანდარტი (SNA 2008) დანერგა და შესაბამისად, საქართველო ზემოთ აღნიშნული ქვეყნების რიგებს 2019 წლის ნოემბერში შეუერთდა, რაც გულისხმობდა მთლიანი შიდა პროდუქტისა (მშპ) და მთელი რიგი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლის გაანგარიშებას ახალი მეთოდოლოგიის შესაბამისად.

SNA 2008-ის დანერგვის საერთაშორისო პრაქტიკა (ქვეყნების რაოდენობა)

გრაფიკი 1

ეას-ის ახალი მეთოდოლოგიის დანერგვასთან დაკავშირებული სამუშაოები საქსტატში, საერთაშორისო ექსპერტების აქტიური ჩართულობით, 2017 წლიდან დაიწყო. ამასთან, 2019 წელს აღნიშნულ სტანდარტებზე გადასვლა გათვალისწინებული იყო ევროკავშირთან ასოცირების შესახებ შეთანხმების სამოქმედო გეგმით.

როგორც საერთაშორისო პრაქტიკა აჩვენებს, ეას-ის ახალ სტანდარტებზე გადასვლა ეროვნულ ანგარიშებში რიგ ცვლილებას განაპირობებს, რაც, ერთი მხრივ, უკავშირდება ახალი სტანდარტის შესაბამისად სხვადასხვა მაკროეკონომიკური მაჩვენებლის გაანგარიშებას, ხოლო მეორე მხრივ, მონაცემთა წყაროს არსებით გაუმჯობესებას, დაუკვირვებადი ეკონომიკის მასშტაბების შეფასებისა და ადმინისტრაციულ მონაცემთა დამუშავების თვალსაზრისით.

ყოველივე ზემოთქმული განაპირობებს მშპ-ს დონის ზრდას, რამაც ზოგიერთ ქვეყანაში საყურადღებო ნიშნულს მიაღწია და აქედან გამომდინარე, ძირეული ცვლილებები განაპირობა ქვეყნის ეროვნულ ანგარიშებში.

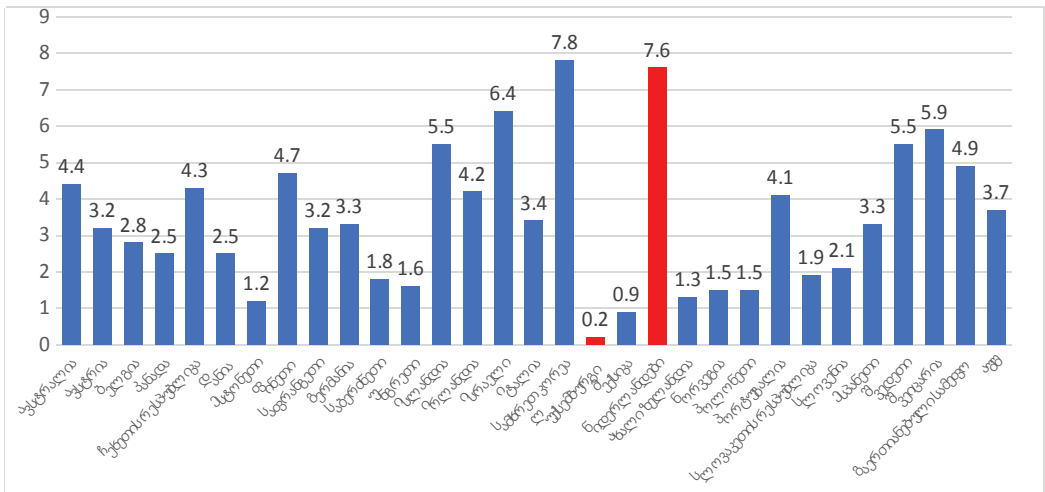
ახალი სტანდარტის დანერგვით გამოწვეული ცვლილებები შეიძლება განვიხილოთ ორი მიმართულებით: 1. ცვლილებები, რომელიც უკავშირდება მეთოდოლოგიის დანერგვას და 2. ცვლილებები, რომელიც ინფორმაციის წყაროს გაუმჯობესებას განაპირობებს.

ახალი სტანდარტის დანერგვის შედეგად, ევროკავშირის ქვეყნებში მშპ-ს დონე საშუალოდ 3,7%-ით გაიზარდა. აქედან მეთოდოლოგიური ხასიათის ცვლილებებზე მოდიოდა 2,3%, ხოლო წყაროს არსებით გაუმჯობესებაზე - 1,4%.

გრაფიკზე (2) წარმოდგენილია მშპ-ს დონის ცვლილების პროცენტული მაჩვენებელი ქვეყნების მიხედვით.

SNA 2008-ზე გადასვლის გავლენა მშპ-ის დონეზე (მშპ-ის ცვლილება, %)

გრაფიკი 2

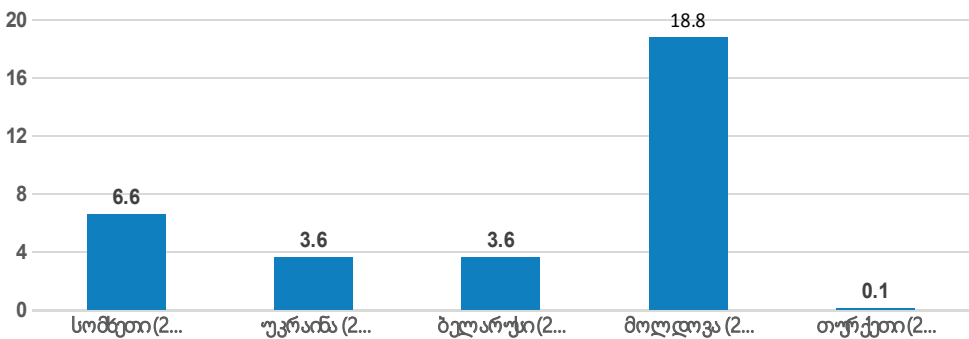

როგორც გრაფიკიდან ჩანს, ახალი სტანდარტის დანერგვამ 7,6%-ით გაზარდა მშპ-ის დონე ნიდერლანდებში, ძველი სტანდარტით (SNA 1993) გაანგარიშებულ მშპ-სთან შედარებით. მნიშვნელოვნად გაიზარდა მშპ-ის დონე სამხრეთ კორეაში (7,8%), ისრაელში (6,4%), შვეიცარიაში (5,9%), შვედეთში (5,5%), შედარებით უმნიშვნელოდ - ლუქსემბურგში (0,2%), მექსიკაში (0,9%) და ესტონეთში (1,2%).

ახალი სტანდარტის დანერგვის შედეგად სომხეთში მშპ-ის დონე 6,6%-ით გაიზარდა, 3,6%-ით - უკრაინასა და ბელარუსში. განხორციელებული ცვლილებების შედეგად მნიშვნელოვნად გაიზარდა ეკონომიკის მოცულობა მოლდოვაში (მატება 18,8%-ით), ხოლო თურქეთში პრაქტიკულად არ შეცვლილა (იხ. გრაფიკი 3).

SNA 2008-ზე გადასვლის გავლენა მშპ-ს დონეზე (მშპ-ის ცვლილება, %)

გრაფიკი 3

საქართველოში ეას-ის ახალი სისტემის დანერგვის შედეგები

საქართველოში, ისევე როგორც სხვა ქვეყნებში, ეროვნულ ანგარიშთა სისტემის ძველსა და ახალ მეთოდოლოგიას შორის არსებული განსხვავებები ძირითადად დაკავშირებული იყო ფინანსური შუამავლობის მომსახურების არაპირდაპირი შეფასების (FISIM) ცვლილებასთან, კვლევებსა და დამუშავებასთან დაკავშირებული ხარჯების კაპიტალიზაციასთან და საკუთარი საცხოვრისის პირობითი რენტის გაანგარიშების გაუმჯობესებასთან. ამასთან ერთად, მონაცემთა წყაროს გაუმჯობესების სამუშაოები მოიცავდა სხვადასხვა სექტორში დაუკვირებადი ეკონომიკის მასშტაბების შეფასებას და მაჩვენებელთა ხარისხის გაუმჯობესებას. მონაცემთა ხარისხის შეფასების კრიტერიუმად მიიჩნევა მონაცემთა წყაროებისა და გაანგარიშების მეთოდების, ასევე მაჩვენებლების შემადგენელი კომპონენტებისა და მათი პირველად მონაცემებთან შესაბამისობის შესახებ დეტალური დოკუმენტაციის გამოქვეყნება. (ასლამაზიშვილი ნ., გელაშვილი ს. 2009, 193).

საქართველოში ახალი სტანდარტის დანერგვასთან ერთად, ასევე აღსანიშნავია სხვა მეთოდოლოგიური ხასიათის ცვლილებები, როგორცაა ახალი საერთაშორისო კლასიფიკატორების დანერგვა (NACE Rev. 2 და CPA 2008), მშპის გაანგარიშების დაფუძნება რესურსებისა და გამოყენების ცხრილებზე, არასაბაზრო პროდუქციის 'გამოშვების გაანგარიშების გაუმჯობესება და დაზღვევის გამოშვების გაანგარიშების ცვლილება. ასევე აღსანიშნავია ფასების ინდექსების წრის გაფართოება, რამაც მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა დეფლირების პროცესები.

გარკვეული სამუშაოები განხორციელდა მარაგების ცვლილების შეფასების პროცესების სრულყოფის თვალსაზრისით. კერძოდ, SNA 2008-ის მიხედვით, მარაგების ცვლილების შეფასებისას გამოირიცხება ჰოლდინგური მოგება; შემუშავდა ფასების ინდექსებით კორექტირების სპეციალური ფორმატი, რომლის საშუალებითაც ხორციელდება მარაგების ცვლილებიდან ჰოლდინგური მოგების გამორიცხვა.

ზემოთ აღნიშნულ ცვლილებებთან ერთად განხორციელდა საბაზისო პერიოდის ცვლილება (2010 წლის ნაცვლად - 2015) და გადასახადების აღრიცხვისას უკვე გამოიყენება დარიცხვის მეთოდი.

საქართველოში მონაცემთა წყაროს გაუმჯობესების თვალსაზრისით ჩატარდა დაუკვირებადი ეკონომიკის სპეციალური კვლევები სხვადასხვა სექტორში (სოფლის მეურნეობა, მშენებლობა, სასტუმროები და რეს-

1 არასაბაზრო პროდუქციად ითვლება ის საქონელი და მომსახურება, რომელსაც საბაზრო ღირებულება არ გააჩნია. მაგ: საჯარო სკოლების, სახელმწიფო მართვის ორგანოების, თავდაცვისა და პოლიციის მომსახურება. არასაბაზრო პროდუქციის გამოშვება გაიანგარიშება ხარჯების მეთოდით, შემდეგნაირად: საქონლისა და მომსახურების შესყიდვებს ემატება შრომის ანაზღაურება და კაპიტალის მოხმარება.

ტორნები). ამასთან ერთად, სსფ-სა და დანიის სტატისტიკის სამსახურის ექსპერტების დახმარებით, მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა დაუკვირვებადი ეკონომიკის შეფასების მეთოდები სხვადასხვა სექტორში.

გარდა ამისა, შუალედური მოხმარების სტრუქტურა განახლდა სპეციალური გამოკვლევის საფუძველზე, რომელმაც მოიცვა ეკონომიკის ყველა ინსტიტუციური სექტორი, ხოლო ვაჭრობის დარგში დაუკვირვებადი ეკონომიკის მასშტაბების შესაფასებლად, სხვა წყაროებთან ერთად, გამოყენებულ იქნა ბაზრებსა და ბაზრობებზე მოვაჭრე ეკონომიკური სუბიექტების გამოკვლევის შედეგები (საქსტატი).

ახალი სტანდარტის დანერგვით მოთხოვნილი იყო ასევე არალეგალური საქმიანობების (პროსტიტუცია, ნარკომანია) გამოშვების გათვალისწინება მშპ-ში, რომელიც შეფასდა სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციის მიერ შემოთავაზებული რეკომენდაციების შესაბამისად.

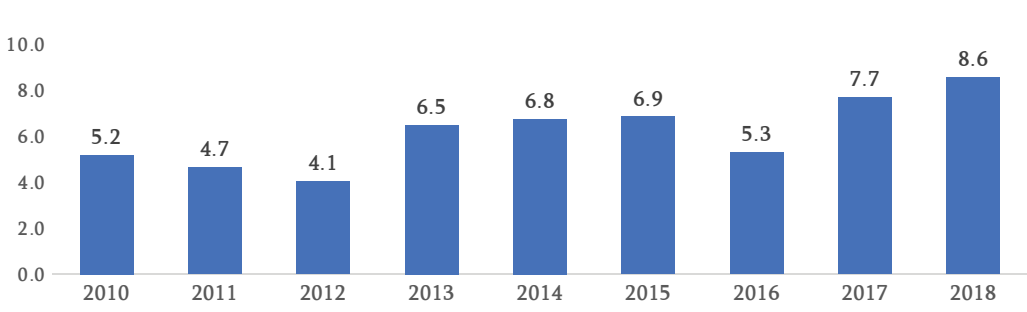
ეას-ის ახალი მეთოდოლოგიის დანერგვასთან დაკავშირებული სამუშაოები საქსტატში თითქმის 2 წლის განმავლობაში მიმდინარეობდა, რომელშიც აქტიურად მონაწილეობდნენ სსფ-ს ექსპერტები, ასევე, დანიისა და ჩეხეთის სტატისტიკის სამსახურების წარმომადგენლები ევროკავშირის პროგრამა Twinning-ის ფარგლებში. საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინება აუცილებელია, რადგან არაერთგვაროვანია სხვადასხვა ქვეყნის ოფიციალური და საუწყებო სტატისტიკის ორგანიზაცია, სტატისტიკური კვლევების ჩატარების პრაქტიკა, სტატისტიკური ცოდნის გავრცელების დონე და მასშტაბი, სტატისტიკური ინფორმაციის ხარისხი და საჯაროობა (გელაშვილი ს. 2015, 23).

ახალი მეთოდოლოგიის დანერგვამ მნიშვნელოვნად განაპირობა მშპ-ს და ეროვნული ანგარიშების სხვა აგრეგატების საერთო დონის ცვლილებები, უმეტესად -ზრდის მიმართულებით.

ახალი მეთოდოლოგიით წარმოებული მშპ-ს და ეროვნული ანგარიშების სხვა აგრეგატების გაანგარიშებასთან ერთად, დღის წესრიგში დადგა წინა წლების მონაცემებთან შესადარისობის საკითხი, რაც გულისხმობდა ისტორიული მწკრივის გადაანგარიშებას, რათა უზრუნველყოფილიყო 2018 წლის ახალი მეთოდით გაანგარიშებული მონაცემების სრული შესადარისობა წინა პერიოდის მონაცემებთან. შესაბამისად, საქსტატმა განაახლა და გადაიანგარიშა მონაცემები 2010 წლიდან (საქსტატი). გადაანგარიშება გამოწვეული იყო ეროვნულ ანგარიშთა სისტემის განახლებული მეთოდოლოგიის (SNA 2008) დანერგვით, ეროვნულ ანგარიშებში ეკონომიკური საქმიანობის სახეების კლასიფიკატორის - NACE 2-ის დამკვიდრებით და სხვა საერთაშორისოდ რეკომენდებული მეთოდოლოგიური ხასიათის ცვლილებებით. გრაფიკი 3 ასახავს მშპ-ს განახლებული დონის პროცენტულ ცვლილებას მანამდე არსებულ მონაცემებთან შედარებით, 2010-2018 წლებში

განახლებული მშპ-ს დონის ცვლილება, %

გრაფიკი 4

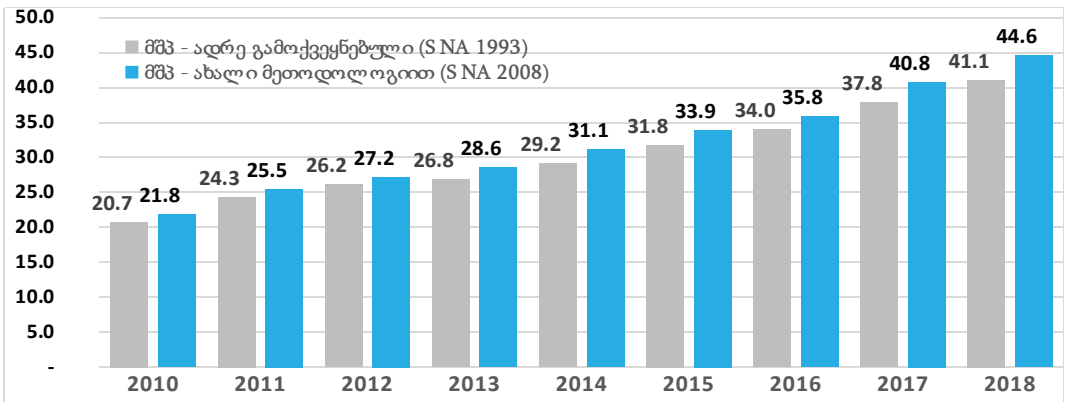

როგორც გრაფიკიდან ჩანს, ახალ სტანდარტზე გადასვლის შედეგად, 2018 წელს, მშპ-ს დონე, წინა მეთოდოლოგიით გაანგარიშებულ მონაცემთან შედარებით, 8.6%-ით გაიზარდა. აღნიშნულ ზრდაში მეთოდოლოგიური ხასიათის ცვლილების გავლენა შეფასდა 3.0%-ით, ხოლო სტატისტიკური წყაროს გაუმჯობესების შედეგად მშპ-ს დონე 5.6%-ით გაიზარდა.

მეტი თვალსაჩინოებისთვის, გრაფიკზე 5 წარმოდგენილია მშპ-ს დონე, გაანგარიშებული ახალი და ძველი მეთოდოლოგიების მიხედვით(საქსტატი):

ნომინალური მშპ-ს მოცულობა, მლრდ ლარი

გრაფიკი 5

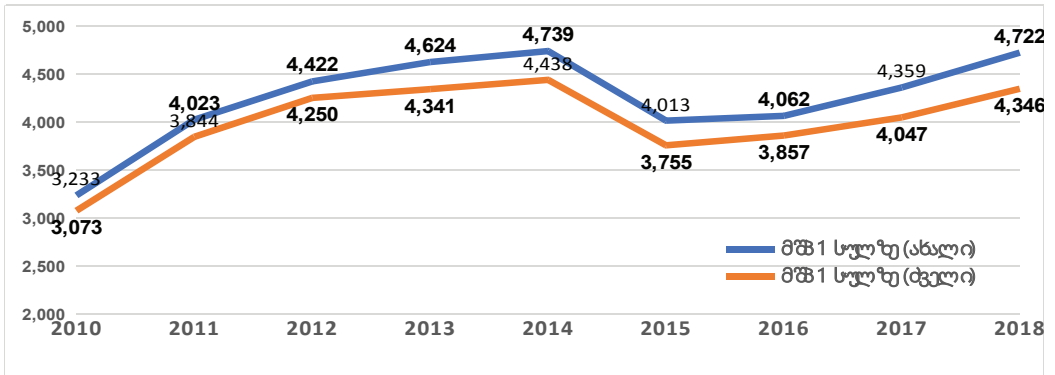

მშპ-ს დროითი მწკრივის განახლების შედეგად, ასევე შეიცვალა მოსახლეობის ერთ სულზე გაანგარიშებული მშპ. აღნიშნული ცვლილებების შედეგად დაახლოებით 376 დოლარით გაიზარდა მშპ-ს მოცულობა ერთ სულზე და 4722 დოლარი შეადგინა.

განახლებულ და განახლებამდე არსებულ მონაცემებს შორის შედარება წარმოდგენილია გრაფიკზე 6:

მშპ მოსახლეობის ერთ სულზე 2010-2018 წლებში

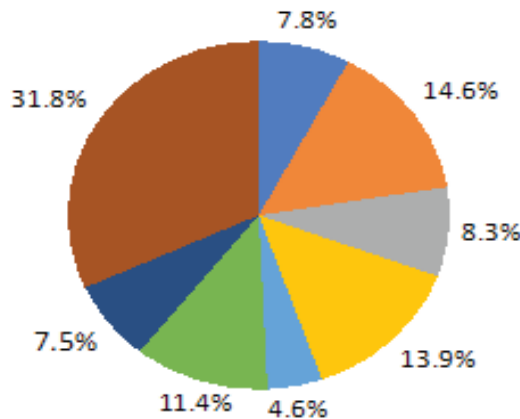
გრაფიკი 6

მეთოდოლოგიური ხასიათის ცვლილებების შედეგად უმნიშვნელოდ შეიცვალა მშპ-ს რეალური ზრდის მაჩვენებლები (საშუალოდ 0.1-0.2 პროცენტული პუნქტით), თუმცა ახალი სტანდარტის დანერგვამ არსებითი გავლენა იქონია მშპ-ს დარგობრივ სტრუქტურაზეც: 17%-დან 13.9%-მდე შემცირდა ეკონომიკაში ვაჭრობის სექტორის წილი, შემცირებულია ასევე მრეწველობისა (17%-დან 14.6%-მდე) და მშენებლობის სექტორების (9.3%-დან 8.3%-მდე) წილი. ადრე გამოქვეყნებულ მონაცემებთან შედარებით, გაიზარდა სასტუმროებისა და რესტორნების (3.2%-დან 4.6%-მდე), ასევე უძრავი ქონებით ოპერაციების სექტორის (7.4%-დან 11.4%-მდე) წილი. მშპ-ს დარგობრივი სტრუქტურა, ახალი მეთოდოლოგიის მიხედვით წარმოდგენილია გრაფიკზე 7:

მშპ-ს დარგობრივი სტრუქტურა -2018 წელი

გრაფიკი 7

ახალი მეთოდოლოგიით გაანგარიშებული მშპ და ეროვნული ანგარიშების სხვა აგრეგატები საქსტატის მიერ 2019 წლის 15 ნოემბერს გამოქვეყნდა.

დასკვნა

ქვეყანაში ეროვნულ ანგარიშთა სისტემის (ეას) ახალი მეთოდოლოგიის დანერგვა მნიშვნელოვანი წინგადადგმული ნაბიჯია არამხოლოდ საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობისა და ევროკავშირთან ასოცირების შესახებ შეთანხმების სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულების თვალსაზრისით, არამედ - ინფორმაციის მომხმარებლებისა და გადაწყვეტილების მიმღები პირებისთვის სრულყოფილი ეკონომიკური ანალიზის, მოდელირებისა და პროგნოზირების შესაძლებლობების გაუმჯობესებისთვის.

ეას-ის ახალი მეთოდოლოგიის დანერგვასთან დაკავშირებული სამუშაოები საქსტატის მიერ, საერთაშორისო ექსპერტების ჩართულობით, ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში მიმდინარეობდა, რომელზეც ქვეყანა 2019 წლის მიწურულს გადავიდა. ახალი სტანდარტის დანერგვამ ეროვნულ ანგარიშებში მნიშვნელოვანი ცვლილებები განაპირობება, რაც დაკავშირებული იყო სხვადასხვა მაკროეკონომიკური მაჩვენებლის გაანგარიშების მეთოდოლოგიურ თავისებურებებსა და მონაცემთა წყაროს არსებით გაუმჯობესებასთან.

ახალი მეთოდოლოგიის დანერგვის შედეგად, დღის წესრიგში დადგა წინა წლების მონაცემებთან შესადარისობის საკითხი, რაც გულისხმობდა ისტორიული მწკრივების გადაანგარიშებას, რათა უზრუნველყოფილიყო ახალი მეთოდით გაანგარიშებულ 2018 წლის მონაცემებთან წინა პერიოდის მონაცემების სრული ჰარმონიზება. შესაბამისად, განხორციელდა მონაცემთა გადაანგარიშება 2010 წლიდან.

ზემოთ აღნიშნულის შედეგად, საქართველოში მშპ-ს დონე, წინა მეთოდოლოგიით გაანგარიშებულ მონაცემთან შედარებით, 8.6%-ით გაიზარდა, საიდანაც მეთოდოლოგიური ხასიათის ცვლილების გავლენა შეფასდა 3.0%-ით, ხოლო სტატისტიკური წყაროს გაუმჯობესებამ მშპ-ს დონე 5.6%-ით გაზარდა.

ახალი მეთოდოლოგიის დანერგვასთან ერთად აღსანიშნავია მონაცემთა წყაროს არსებით გაუმჯობესებასთან დაკავშირებული მრავალეტაპიანი სამუშაოები, რომელიც ასევე აერთიანებდა სპეციალურ კვლევებს, სხვადასხვა სექტორში დაუკვირებადი ეკონომიკის მასშტაბების შეფასებისა და ეროვნული ანგარიშების ხარისხის გაუმჯობესების მიმართულებით.

ლიტერატურა:

- ასლამაზიშვილი ნ. (2009). საერთაშორისო სტატისტიკა: თეორიისა და პრაქტიკის საკითხები. გამომც. „მერიდიანი“, თბილისი.
- ასლამაზიშვილი ნ., გელაშვილი ს. (2009). საერთაშორისო ეკონომიკური ურთიერთობების სტატისტიკა. თბილისი.
- გელაშვილი ს. (2015). საზღვარგარეთის ქვეყნების სტატისტიკა. გამომც. „მერიდიანი“, თბილისი, გვ. 23.
- საქართველოს ეროვნული კლასიფიკატორი ეკონომიკური საქმიანობების შესახებ. მეორე რედაქცია, თბილისი 2016
- ლოკიე ფ., ბლეისი დ. (2015). ეროვნულ ანგარიშთა სისტემა (როგორ ვისწავლოთ და გავიგოთ). მეორე განახლებული გამოცემა (თარგმანი ინგლისურიდან). www.eb.tsu.ge
- მინდორაშვილი მ. (2018). ეროვნულ ანგარიშთა სისტემა. www.eb.tsu.ge
- საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემთა ბაზები.
- Peter Van der Ven (2015). New Standards for Compiling National Accounts: What's the Impact on GDP and Other Macroeconomic Indicators? OECD Statistics Brief, February, #20.
- System of National Accounts 2008, IMF, OECD, United Nations, Eurostat, World Bank, 2008.
- System of National Accounts 1993, IMF, OECD, United Nations, Eurostat, World Bank, 1993.
- www.geostat.ge

References:

- Aslamazishvili, N. (2009) saertashoriso statistika: teoriisa da praktikis sakitkhebi. [International Statistics: Issues in Theory and Practice. “Meridiani,” Tbilisi.] (in Georgian).
- Aslamazishvili, N., Gelashvili S. (2009.) Saertashoriso ekonomikuri urtiertobebis statistika. [Statistics of International Economic Relations. Tbilisi.] (in Georgian.)
- Gelashvili S. (2015.) Sazghvargaretis kveqnebis statistika. [Statistics of foreign Countries. “Meridiani,” Tbilisi.] (in Georgian).
- Sakartvelos erovnuli klasifikatori ekonomikuri sakmianobebis shesakheb. [National Classifier of Georgia on Economic Activities. II Edition, Tbilisi 2016.] (in Georgian).
- Lokie P., Bleidsi D. (2015). erovnul angarishta sistema (rogor vistsavlot da gavigot). [Lockheed F., Blades D. (2015). National Accounts System (How to Learn and Understand). Second updated edition (translation from English). (in Georgian).
- Mindorashvili M. (2018). erovnul angarishta sistema [National Accounts System] (in Georgian).
- Sakartvelos statistikis erovnuli samsakhuris monatsemta bazebi. [Databases of the National Statistics Office of Georgia.] (in Georgian).
- Peter Van der Ven (2015). New Standards for Compiling National Accounts: What's the Impact on GDP and Other Macroeconomic Indicators? OECD Statistics Brief, February #20.
- System of National Accounts 2008, IMF, OECD, United Nations, Eurostat, World Bank, 2008.
- System of National Accounts 1993, IMF, OECD, United Nations, Eurostat, World Bank, 1993.
- www.geostat.ge

New Methodology of National Accounts System and Peculiarities of Its Implementation

Gogita Todradze

Executive Director, National Statistics

Office of Georgia (Geostat)

gtodradze@gmail.com

SNA is a combination of integrated macroeconomic accounts and balances based on internationally agreed concepts, classifications, and general accounting rules. Its methodological basis is the international manual SNA 2008, developed by the United Nations (UN), Eurostat, the International Monetary Fund, the World Bank and the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD).

EU countries have begun switching to the new SNA methodology in 2014. Armenia, Turkey, Ukraine and Belarus have also joined their ranks during 2014-2015.

Nowadays, the SNA 2008 has been introduced in about 80 countries around the world, including Georgia, however, some countries, still follow the previous version of the National Accounts System (SNA 1993).

Implementation of the new SNA 2008 methodology, with the active involvement of international experts, has been running in GEOSTAT since 2017.

The transition to the SNA 2008 has led to a number of changes in national accounts, on the one hand, it is related to the calculation of different macroeconomic indicators in accordance with the new standard, and, on the other hand, the substantial improvement of the data source, in terms of assessing the scope of the non-observed economy and the processing of administrative data.

Differences between the old and new methodologies are mainly related to the change in the FISIM, capitalizing on research and development, processing costs, and improving the calculation of imputed rents on owner occupied dwellings.

Improvements to the data source include assessing the scope of the non-observed economy in various sectors and improving the quality of indicators.

As international practice shows, all the above-mentioned changes leads to an overall increase in GDP and other aggregates of national accounts. However, in order to harmonize with the figures for the previous period, the historical series were revised and recalculated, from 2010.

Keywords: National accounts, system of national accounts, Gross Domestic Products (GDP), Non-observed economy.

JEL Codes: H83, M40, M48